

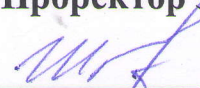
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних та прикладних наук

Кафедра права та публічного управління

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО

“30” 08 2024 р.

**ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

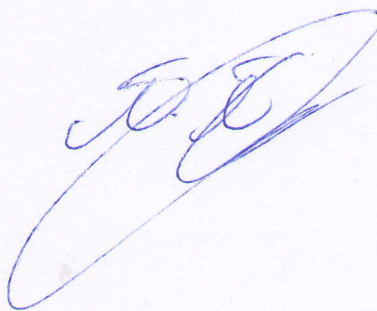
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	08 Право
Спеціальність:	081 Право
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	“Право”
Освітній рівень:	другий (магістерський)
Статус дисципліни:	обов’язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2024**

РОЗРОБНИК:

д.ю.н., професор кафедри права
та публічного управління

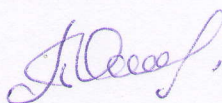

Роман ЛУЦЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри права,
та публічного управління
протокол 1 № від 30 серпня 2024 р.

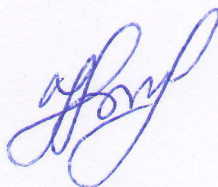
В.о завідувача кафедри

Олександра ПТАШНИК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПШ

Ірина ПРИПХАН

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 30. 08 2024 р.

e-mail	roman.lutskiy@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	ауд. 201
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/oleksandr-zahurskyy-k
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=4195

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна «Верховенство права та правова система ЄС» формує у здобувачів уміння та навички щодо критичного мислення та розуміння державотворчих процесів та конституційних засад побудови держави і суспільства в Україні, інституційну, організаційну та функціональну структуру Європейський Союз.

Система права Європейського Союзу – це новий правовий порядок, утворений засновницькими договорами, характеризується своєю автономністю та внутрішнім узгодженням власної системи правових джерел, а також специфічною природою взаємовідносин, що існують між правовими нормами Європейського Союзу та національними правовими системами держав-учасниць.

Європейський Союз на сьогодні є одним з найбільших ринків у світі. Цей курс має на меті ознайомити студентів із законодавством та політикою Європейського Союзу. Студенти повинні отримати повне розуміння конституційно-правової структури Європейського Союзу, а також огляд його внутрішнього ринку. Курс буде відображати історичні та сучасні правові та політичні події, так що студенти будуть в повній мірі усвідомлювати спосіб розвитку Європейського Союзу та виклики, з якими він стикається зараз.

Мета дисципліни - вивчення конституційного процесу в Україні на сучасному етапі, правові позиції з найбільш вагомих сфер конституційного будівництва (гарантування конституційного ладу та народовладдя, реалізації та захисту конституційних прав і свобод, з акцентом на конституціоналізацію галузевого законодавства. Крім того дисципліна спрямована на фахове розуміння суті, призначення й змісту гуманітарних наук, функцій правової науки, як складової частини наукової думки і складової частини суспільства; знання основних нормативно-правових актів, що регулюють діяльність європейського Союзу та його інституцій; володіння комплексним, інтеграційним, системним, динамічним, ситуаційним підходом до наукового аналізу.

Завдання дисципліни «Верховенство права та правова система ЄС» полягає в системному і комплексному підході до вивчення суті і змісту міжнародно-правових

явищ, визначення їх ролі і місця в системі сучасних міжнародних відносин. Крім того вона спрямовує здобувачів на оволодіння базовими знаннями щодо теоретичних та практичних аспектів конституційно-інституційних основ держави і суспільства, а також формування у майбутніх фахівців сучасного мислення та уявлення специфіки діяльності в галузі права.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Верховенство права та правова система ЄС» є:

- ознайомлення студентів з історичними передумовами виникнення Європейського Союзу, структурою та компетенцією його органів влади.;
- формування навичок орієнтування у правових засадах спільної зовнішньої та безпекової політики Європейського Союзу;
- виклад фактичного матеріалу в обсязі, передбачуваному навчальною дисципліною.
- ознайомлення з історією, сучасним станом та правовими засадами стосунків України – ЄС та їх реалізацією.
- опанування поняттями, принципами, джерелами, системою права Європейського союзу;
- дослідження основ правового становища людини та громадянина у Європейському Союзі.
- ознайомлення з основними інституціями ЄС, їх роллю та повноваженнями в існуванні ЄС.

Згідно з вимогами освітньої програми магістри повинні:

знати:

- основні варіанти та можливості адаптації та дії в новій ситуації;
- основні способи праці в міжнародному контексті;
- основні можливості застосування принципів верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності;
- можливості аналізу та оцінки впливу правової системи Європейського Союзу на правову систему України;
- особливості регулювання та види відносин, заснованих на праві Європейського

Союзу;

- кваліфікаційні характеристики європейського права; зміст та сферу дії цього права;
- роль Європейського Союзу у правовому регулюванні європейської інтеграції.

вміти:

- аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права;
- проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.;
- аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів;
- складати передбачені законодавством трудові договори;
- демонструвати виконання професійних завдань у стандартних та невизначених ситуаціях;
- застосовувати навички продуктивного спілкування з колегами та клієнтами;
- діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Верховенство права та правова система ЄС» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОП «Право», введеної в дію закладом вищої освіти «Університет Короля Данила» «__» _____ року).

Код компетентності	Назва компетентності	Програмні результати навчання
ЗК 4.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.
ЗК 9.	Здатність працювати в міжнародному контексті.	ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.
СК 1.	Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.	ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.
СК 2.	Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1		
Семестр	1		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	16 (в годинах)	8 (в годинах)
	семінари, практичні	14 (в годинах)	8 (в годинах)
Самостійна робота		60 (в годинах)	74 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Залік		

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Пререквізити	Постреквізити
	Практика Європейського суду з прав людини в національній правовій системі

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Верховенство права: витоки та способи забезпечення (2 год.).

Витоки ідеї верховенства права. Основні положення принципу верховенства права Альберта Дайсі. Поняття принципів у праві. Характерні риси принципів права.

Питання для самостійного вивчення: Англійська доктрина верховенства права (rule of law). Тлумачення принципу верховенства права Міжнародною комісією юристів. Від ідеї до принципу особистої недоторканності людини. (1-9).

Тема 2. Верховенство права як цінність права ЄС (2 год.).

Верховенство права як цінність права ЄС. Сучасні європейські погляди щодо принципу верховенства права. Верховенство права як одна із найважливіших цінностей сучасної демократії. Захист природних, невід’ємних і невідчужуваних права і свободи людини.

Питання для самостійного вивчення: Принцип поділу влади. Законність. Законність управління і обмеження дискреційних повноважень. Верховенство Конституції. Принцип правової визначеності. Принцип пропорційності. Принцип правової безпеки і захисту довіри. Незалежність суду і суддів. Принцип верховенства права у практиці Європейського суду з прав людини (12-16).

Тема 3. Європа та європейські цінності. Європейський Союз і його цінності (2 год.)

Європа: цивілізаційний вимір. Межі і кордони Європи. Історичний розвиток країн на території Європи. Європейські цінності: становлення та значення. Зародження і розвиток ідеї європейської інтеграції. Історія створення та загальна характеристика Європейського Союзу.

Питання для самостійного вивчення: Цінності Європейського Союзу та їх закріплення в установчих договорах. Україна в європейському цивілізаційному просторі. Ідеї Моне. План Шумана. Початок європейської інтеграції: утворення Європейських співтовариств. (1-9, 15-16).

Тема 4. Права людини як основна цінність ЄС (2 год.).

Права людини як основна цінність ЄС. Розвиток уявлень про права людини в Європі. Права людини – основні поняття. Концепція прав людини. Взаємодія права Європейського Союзу та права Ради Європи у сфері захисту прав людини.

Питання для самостійного вивчення: Позасудові органи, до провадження яких належить захист прав особи. Агентство з основних прав ЄС. Європейський омбудсман. Роль Суду ЄС у захисті прав людини. (1-9, 15-16).

Тема 5. Солідарність як цінність права ЄС (2 год.)

Солідарність як цінність права ЄС. Нормативна основа солідарності в праві Європейського Союзу. Поняття солідарності як цінності та принципу, що забезпечує існування суспільства. Солідарність між державами-членами ЄС.

Питання для самостійного вивчення: Мир і солідарність між народами як цінність ЄС. Принцип солідарності і визначення правового статусу індивіда. Солідарність між поколіннями. (1-9, 15-16).

Тема 6. Практика інтеграції до ЄС: політика ЄС (зовнішній вимір) (2 год.)

Особливості становлення Європейської політики сусідства. Інструменти європейського сусідства та партнерства. Розвиток східного партнерства ЄС. Переваги Європейської політики сусідства. Документація Європейської політики сусідства.

Питання для самостійного вивчення: Підписання Угоди про партнерство і співробітництво між ЄС та Україною. План дій Україна – ЄС. Підписання Угоди про асоціацію з ЄС 2014 року. Особливості Угоди. Країни – члени Європейської політики сусідства. Конкуруючі моделі регіональної інтеграції. (10-12, 15-16).

Тема 7. Практика інтеграції до ЄС: політика ЄС (внутрішній вимір) (2 год.)

Субсидіарність та пропорційність при прийнятті рішень всередині ЄС. Політичний цикл ЄС. Юстиція та внутрішні справи. Регуляторна та перерозподільча політика.

Питання для самостійного вивчення: Зосередження на актуальних проблемах: криза біженців. Агресивні дії путінської росії. (10-12, 15-16).

Тема 8. Система захисту прав людини в ЄС (2 год.)

Становлення та розвиток захисту прав людини в ЄС. Місце принципу поваги прав людини в договорах Євросоюзу з третіми країнами. Європейське громадянство. Хартія основних прав Європейського союзу. Інституційний механізм Європейського Союзу в сфері захисту прав людини. Механізм захисту прав людини у праві ЄС. Еволюція механізму захисту прав людини в праві ЄС. Інституційний механізм ЄС в сфері захисту прав людини.

Питання для самостійного вивчення: Європейська Рада як інституція захисту прав і свобод людини. Європейська комісія як інституція захисту прав і свобод людини. Європейський парламент як інституція захисту прав і свобод людини і громадянина. Міжнародна правосуб'єктність Європейського Союзу. Договірна практика Європейського Союзу. (10-12, 15-16).

Зміст практичних занять.

Тема 1. Верховенство права: витоки та способи забезпечення (1 год.).

Витоки ідеї верховенства права. Основні положення принципу верховенства права Альберта Дайсі. Поняття принципів у праві. Характерні риси принципів права.

Питання для самостійного вивчення: Англійська доктрина верховенства права (rule of law). Тлумачення принципу верховенства права Міжнародною комісією юристів. Від ідеї до принципу особистої недоторканності людини. (1-9).

Тема 2. Верховенство права як цінність права ЄС (1 год.).

Верховенство права як цінність права ЄС. Сучасні європейські погляди щодо принципу верховенства права. Верховенство права як одна із найважливіших цінностей сучасної демократії. Захист природних, невід’ємних і невідчужуваних права і свободи людини.

Питання для самостійного вивчення: Принцип поділу влади. Законність. Законність управління і обмеження дискреційних повноважень. Верховенство Конституції. Принцип правової визначеності. Принцип пропорційності. Принцип правової безпеки і захисту довіри. Незалежність суду і суддів. Принцип верховенства права у практиці Європейського суду з прав людини (12-16).

Тема 3. Європа та європейські цінності. Європейський Союз і його цінності (2 год.)

Європа: цивілізаційний вимір. Межі і кордони Європи. Історичний розвиток країн на території Європи. Європейські цінності: становлення та значення. Зародження і розвиток ідеї європейської інтеграції. Історія створення та загальна характеристика Європейського Союзу.

Питання для самостійного вивчення: Цінності Європейського Союзу та їх закріплення в установчих договорах. Україна в європейському цивілізаційному просторі. Ідеї Моне. План Шумана. Початок європейської інтеграції: утворення Європейських співтовариств. (1-9, 15-16).

Тема 4. Права людини як основна цінність ЄС (2 год.).

Права людини як основна цінність ЄС. Розвиток уявлень про права людини в Європі. Права людини – основні поняття. Концепція прав людини. Взаємодія права Європейського Союзу та права Ради Європи у сфері захисту прав людини.

Питання для самостійного вивчення: Позасудові органи, до провадження яких належить захист прав особи. Агентство з основних прав ЄС. Європейський омбудсман. Роль Суду ЄС у захисті прав людини. (1-9, 15-16).

Тема 5. Солідарність як цінність права ЄС (2 год.)

Солідарність як цінність права ЄС. Нормативна основа солідарності в праві Європейського Союзу. Поняття солідарності як цінності та принципу, що забезпечує існування суспільства. Солідарність між державами-членами ЄС.

Питання для самостійного вивчення: Мир і солідарність між народами як цінність ЄС. Принцип солідарності і визначення правового статусу індивіда. Солідарність між поколіннями. (1-9, 15-16).

Тема 6. Практика інтеграції до ЄС: політика ЄС (зовнішній вимір) (2 год.)

Особливості становлення Європейської політики сусідства. Інструменти європейського сусідства та партнерства. Розвиток східного партнерства ЄС. Переваги Європейської політики сусідства. Документація Європейської політики сусідства.

Питання для самостійного вивчення: Підписання Угоди про партнерство і співробітництво між ЄС та Україною. План дій Україна – ЄС. Підписання Угоди про асоціацію з ЄС 2014 року. Особливості Угоди. Країни – члени Європейської політики сусідства. Конкуруючі моделі регіональної інтеграції. (10-12, 15-16).

Тема 7. Практика інтеграції до ЄС: політика ЄС (внутрішній вимір) (2 год.)

Субсидіарність та пропорційність при прийнятті рішень всередині ЄС. Політичний цикл ЄС. Юстиція та внутрішні справи. Регуляторна та перерозподільча політика.

Питання для самостійного вивчення: Зосередження на актуальних проблемах: криза біженців. Агресивні дії путінської росії. (10-12, 15-16).

Тема 8. Система захисту прав людини в ЄС (2 год.)

Становлення та розвиток захисту прав людини в ЄС. Місце принципу поваги прав людини в договорах Євросоюзу з третіми країнами. Європейське громадянство. Хартія основних прав Європейського союзу. Інституційний механізм Європейського Союзу в сфері захисту прав людини. Механізм захисту прав людини у праві ЄС. Еволюція механізму захисту прав людини в праві ЄС. Інституційний механізм ЄС в сфері захисту прав людини.

Питання для самостійного вивчення: Європейська Рада як інституція захисту прав і свобод людини. Європейська комісія як інституція захисту прав і свобод людини. Європейський парламент як інституція захисту прав і свобод людини і громадянина. Міжнародна правосуб'єктність Європейського Союзу. Договірна практика Європейського Союзу. (10-12, 15-16).

Розподіл годин, виділених на вивчення навчальної дисципліни

«ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА ЄС»

Денна форма

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		всьо го	ауди торні	лекці йні	практичн і	самостійн робота	підсумкови й контроль
1	Верховенство права: витоки та способи забезпечення	10	3	2	1	7	
2	Верховенство права як цінність права ЄС	10	3	2	1	7	
3	Європа та європейські цінності. Європейський Союз і його цінності	11	4	2	2	7	
4	Права людини як основна цінність ЄС	11	4	2	2	7	
5	Солідарність як цінність права ЄС	11	4	2	2	7	
6	Практика інтеграції до ЄС: політика ЄС (зовнішній вимір)	11	4	2	2	7	
7	Практика інтеграції до ЄС: політика ЄС (внутрішній вимір)	13	4	2	2	9	
8	Система захисту прав людини в ЄС	13	4	2	2	9	
Загальна кількість годин на вивчення дисципліни		90	30	16	14	60	

Розподіл годин, виділених на вивчення навчальної дисципліни

«ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА ЄС»

Заочна форма

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		всього го	аудиторні	лекційні	практичні	самостійна робота	підсумковий контроль
1	Верховенство права: витоки та способи забезпечення	11	2	1	1	9	
2	Верховенство права як цінність права ЄС	11	2	1	1	9	
3	Європа та європейські цінності. Європейський Союз і його цінності	11	2	1	1	9	
4	Права людини як основна цінність ЄС	11	2	1	1	9	
5	Солідарність як цінність права ЄС	11	2	1	1	9	
6	Практика інтеграції до ЄС: політика ЄС (зовнішній вимір)	11	2	1	1	9	
7	Практика інтеграції до ЄС: політика ЄС (внутрішній вимір)	11	2	1	1	9	
8	Система захисту прав людини в ЄС	13	2	1	1	11	
Загальна кількість годин на вивчення дисципліни		90	16	8	8	74	

**Зміст самостійної роботи здобувачів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:**

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	60	82
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	8	16
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	8	8
Підготовка звітів з практичних робіт	-	-
Підготовка до поточного контролю	6	8
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	38	50

ПОЛІТИКА КУРСУ

Усі теоретичні та методичні матеріали з навчальної дисципліни, а також графік відпрацювань, представлені в «Системі дистанційної освіти». Відвідування занять з курсу є обов'язковим. Під час проведення лекційних занять, викладач може оцінювати знання здобувачів, що значно покращить підсумкову аудиторну оцінку. Практичні завдання, які здобувачі готують з теми 7 «Практика інтеграції до ЄС: політика ЄС (внутрішній вимір)» та теми 8 «Система захисту прав людини в ЄС», представляються публічно і здобувачі можуть оцінити роботу один-одного, вказати на критичні моменти. Виконання цього завдання є обов'язковим. Ті здобувачі, які не виконають завдання отримають оцінку незадовільно «2».

З метою закріплення матеріалу під час вивчення курсу може бути проведено проміжний тестовий контроль, який не тільки дозволить здобувачам краще запам'ятати вивчений матеріал, а й підготуватися до підсумкового контролю.

Будь-які прояви академічної недоброчесності врегульовуються відповідно до чинних в університеті правил і положень. Усі студенти під час занять мають поводитися відповідно до етичних норм, що діють в Університеті Короля Данила.

Поведінка поведження здобувачів у аудиторії і взаємини з викладачем здійснюються у відповідності до Кодексу корпоративної етики та Принципів і норм академічної доброчесності, як функціонують в УКД.

Згідно Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти в УКД можуть визнавати результати неформального та / або інформального навчання осіб, які здобувають освіту за відповідною освітньою програмою. Визнання УКД результатів неформального та / або інформального навчання особи – це комплекс процедур, що встановлюють їх відповідність результатам навчання, передбаченим відповідною освітньою програмою (результатам навчання певних освітніх компонентів або програмним результатам навчання), або певному рівню освіти, за підсумками чого приймається рішення про можливість зарахування особі певних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) відповідної освітньої програми (у тому числі, в рамках її вибіркової складової). Визнання результатів неформального та / або інформального навчання особи передбачає такі процедури:

- подання особою заяви щодо визнання;
- ідентифікацію задекларованих у письмовій формі особою результатів неформального та / або інформального навчання, які підлягають оцінюванню;
- оцінювання задекларованих результатів навчання особи;
- прийняття рішення про визнання та зарахування особі відповідних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) освітньої програми або відмову у визнанні.

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за покликанням <https://bit.ly/3CnfUgk>.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі інформаційних технологій.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.	словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах))	залік

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів», яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

Здобувачі мають право оскаржувати результати поточного оцінювання, а також інформувати про факти конфліктних ситуацій в академічній групі чи з викладачем у відповідності до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – «2»; «3»; «4»; «5». У разі відсутності студента на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «0» (нуль балів), без права перездачі.

Здобувачі які ведуть конспект лекцій, мають план-проспект семінарського заняття, а також формулюють власну аналітичну думку з конкретного питання можуть претендувати на оцінку відмінно «5». Також здобувачі, які приймають активну участь в обговоренні відповідей своїх колег можуть отримати додаткові бали до власної відповіді, або окрему оцінку. Якщо здобувач відповідав усно і виконував тестові завдання під час семінару, викладач вносить до Журналу дві оцінки.

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий контроль знань у формі диференційованого заліку (I семестр) проводиться у вигляді комп'ютерного тестування. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів.

Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно Шкали оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %
Національна диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Національна недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59

Шкала ECTS	
A	90 – 100
B	83 – 89
C	75 – 82
D	68 – 74
E	60 – 67
FX	35 – 59
F	0 – 34

Студенти, які не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Об'єктивність процедур проведення контрольних заходів забезпечується відмежуванням результатів поточного контролю від результатів підсумкового контролю.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адаптація вітчизняного законодавства до норм права Європейського Союзу: навч. посібник за заг. ред. І. Грицяка. Київ : НАДУ, 2021. 60 с.
2. Вишняков О. Створення зони вільної торгівлі з ЄС: Питання правового забезпечення. Митна справа: науково-аналітичний журнал. 2021. № 1 (73). С. 17–24 URL: [//www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ms/2011_1/11017.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ms/2011_1/11017.pdf)
3. Головка О. І. Механізми адаптації законодавства європейських держав до правових стандартів Європейського Союзу. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України. Київ : Юстініан, 2016. С. 551568.
4. Головка-Гавришева О., Яворська І. Правові засади гармонізації права Європейського Союзу у сфері позадоговірної відповідальності. Європейське право: науково-практичний фаховий журнал (додаток до юридичного журналу «Право України»). 2022. № 1. С. 97–104.
5. Гуца С. Вплив процесу реформування ЄС на перспективи Європейської інтеграції України. Стратегічні пріоритети. 2019. № 2 (11). С. 239–245. URL: http://old.niss.gov.ua/book/StrPryor/11_2009/35.pdf.
6. Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2018 р. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/AA_report_UA.pdf
7. Ковальова О. Зближення законодавства Європейського Союзу з правовими системами держав-кандидатів на вступ до ЄС. Право України. 2003. № 9. С. 138–142.
8. Комарова Т. В., Трагнюк О. Я., Яковюк І. В. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях) : навч.-довід. посібник / за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків: Право, 2019. 178 с.
9. Корнієнко В. О. Україна в Європі і світі. URL : онлайн-гід з питань євроатлантичної інтеграції : навч. посібник. Вінниця : ВНТУ, 2017. 24 с.
10. Основи права Європейського Союзу: підручник Л.І. Адашис, Т.М. Анакіна, С.М. Вихрист та інші; за заг. ред. Т.Л. Сироїд; Харків. Нац. ун-т ім. В.Н.

Каразіна. Харків: Право, 2020. 590 с.

11. Луцький Р.П. Позитивне право в європейській правовій думці. *Часопис Київського університету права*. 2021. № 3. С. 24–27.

12. Право Європейського Союзу: основи теорії: підручник Т.М. Анакіна, Т.В. Комарова, О.Я. Трагнюк, І.В. Яковюк та ін.; за заг. ред. І.В.Яковюка. Харків, Право, 2019. 360 с.

13. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях): навч.-довідк. посіб. Т.В. Комарова, О.Я.Трагнюк, І.В.Яковюк та ін.; за заг. ред. І.В. Яковюка. Харків: Право, 2019. 176 с.

14. Kaczorowska Alina (2021). *European Union law*, 2nd ed. Routledge. 1198p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

15. The official EU website. URL: <https://europa.eu/>

16. The official UN website. URL: <https://www.un.org/>